Poštnina plačana v gotovini

Leto LXXI., št. 174a — Ljubljana, petek 5. avgusta 1938 — Cena Din 1.—

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 80 petit vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inserati petit vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knaflijeva ulica štev. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Japonska popušča:

Ponudba premirja Rusiji

Po japonskih predlogih naj bi posebna komisija znova določila mejo med Mandžurijo, Korejo in Rusijo

MOSKVA, 5. avg. d. Japonski poslanik Sigemicu je včeraj sporočil komisarju za zunanje zadeve Litvinovu predlog svoje vlade, naj bi se ustavile sovražnosti na mandžursko-ruski meji, ker obstoja po njenem mnenju možnost za mirno ureditev spora. Litvinov je pri tej priliki zahteval, naj se pred pričetkom pogajanj umaknejo japonske čete za črto, določeno kot mejo po pogodbi, ki jo je sklenila Rusija l. 1866 s Kitajsko kot tedanjo lastnico Mandžurije. Sigemicu je odvrnil, da je Japonska pripravljena umakniti svoje vojaštvo, ki je zavzelo sporne višine, če se tudi ruske čete umaknejo na gotovo razdaljo. Medtem naj bi se določila komisija, ki naj bi na novo določila mejo. Omenjena pogodba pa ne more služiti za podlago pagajanj, ker je zemljevid, ki ji je priložen in na katerem je začrtana meja, edini in ni bil nikdar objavljen, ker je bil vedno shranjen v arhivih sovjetskega komisarijata za zunanje zadeve. Razen tega je opozoril na protislovje med zahtevo po odstranitvi japonskih čet s trditvijo na ruski strani, da so jih že prisilili k umiku. Dasi je razgovor japonskega poslanika z Litvinovom trajal skoro tri ure, ni došlo do sporazuma, pričakujejo pa, da se bodo razgovori nadaljevali.

Francoska sodba o položaju

Pariz, 5. avg. d. Francoski poznavalci Daljnega vzhoda so mnenja, da sedanja rusko-japonska napetost ne bo imela za posledico resne vojne. Pri tem opozarjajo, da so tudi pred dvema letoma nastali ob meji Zunanje Mongolije enako resni incidenti kakor sedaj ob mandžursko-ruski meji in sicer na področju Dojnorskega jezera, ki pa so bili poravnani brez večjega hrupa. Tudi zadeva pri Čangkufengu bo bržkone likvidirana na enak način. Agencija Havas je objavila mnenje dobro poučene osebnosti, po katerem igra pri sedanjih dogodkih brez dvoma glavno vlogo notranja politika na Japonskem. Dogodki pri Čangkufengu so samo odmev borb, ki se razvijajo v okrilju japonske vojske same med pristaši protiruske politike in zagovoriki akcije, ki naj bi ostala omejena le na Kitajsko. Vojni minister general Itagaki je pristaš druge skupine ter si prizadeva, da bi dobil popolno kontrolo nad vojsko na Koreji, in ni za nadaljnje razširjenje akcije ob mandžurski meji. Nekaj ur pred napadom japonskega vojaštva na višine pri Čangkufengu je bil odstavljen vrhovni poveljnik japonske vojske na Koreji general Kuniaki Koiso, ki je eden izmed najvplivnejših pristašev protiruske skupine, torej onih, ki so mnenja, da se je treba osvoboditi nevarnosti Vladivostoka, še preden bi mogli Rusi popolnoma razviti svojo industrijo. Ta odstavitev se more tolmačiti le z željo generala Itagakija, da dobi popolno oblast nad vojskama v Koreji in Mandžuriji, katerih poveljniki goje namene, ki jih smatra za neoportune. Morda obstoja kaka zveza med odpoklicem generala Koisa in japonsko ofenzivo, ki se je pričela dan zatem, in je verjetno, da so Japonci podvzeli napad zaradi nezadovoljstva nad odstavitvijo priljubljenega svojega poveljnika. V poučenih krogih prevladuje prepričanje, da se bo Itagakiju posrečilo uveljaviti svoje stališče, na podlagi katerega morajo stremeti vsa prizadevanja na tem, da se čim prej doseže popolna zmaga nad Kitajsko. Kakor trdijo, je tudi zunanji minister Ugaki tega mnenja.

Obstojajo torej tri skupine na Japonskem, ki skušajo uveljaviti svoje naziranje v zunanji politiki, vojska, mornarica in gospodarstveniki. Mornarica je pri akciji na severu desinteresirana in meni, da je jug bolj primeren za japonsko ekspanzivnost že zaradi klimatskih razlogov, dočim obstoja na severu resna nevarnost, da bi bili Angleži končno edini, ki bi mogli imeti od morebitnega spopada kake koristi. Kar se tiče gospodarskih krogov, ki imajo velik vpliv v okolici mikada, svetujejo k pospešeni zaključitvi vojne na Kitajskem, da bi mogli čim prej izkoriščati zasedena ozemlja. Proti Rusiji naperjena stremljenja zadevajo torej na znaten odpor in sodijo v Parizu, da ne bodo prevladala.

Rusi zavzeli višine pri Čangkufengu

MOSKVA, 5. avg. V sredo ob 22.30 so Rusi podvzeli nov napad na japonske postojanke pri Čangkufengu in Saočaopingu, ki so jih obstreljevali s težkimi topovi od prvega mraka do 1. ponoči. Nato so ruske čete prešle v napad ter zavzele višine pri Čangkufengu.

Japonske operacije proti Hankovu

Japonci pošiljajo na fronto pred Hankovom nova ojačenja, da bi čim prej dosegli odločitev

Šanghaj, 5. avg. d. Na fronto pred Hankovom so pričeli Japonci naglo pošiljati nadaljnjih 30.000 vojakov, kar je v zvezi z željo, da bi zaradi dogodkov v Koreji in Mandžuriji prišlo čim prej do odločitve pred tem kitajskim mestom. Hankov japonska letala skoro vsak dan bombardirajo in so povzročila doslej precejšnjo škodo zlasti na tamošnjem letališču. Po japonskih podatkih so samo v torek uničili 32 kitajskih letal, dočim so Japonci pri svojem napadu izgubili samo dve. Na kitajski strani trdijo, da so izgube mnogo manjše in da so sestrelili 12 japonskih letal.

Japonske čete prodirajo na severnem bregu Jangceja dalje proti Hankovu in Kvangsiju. Da bi zadržali japonsko prodiranje na južnem bregu Jangceja, so Kitajci podrli v bližini Juhuja in Kiukiangu nasipe, zaradi česar je voda poplavila nova obširna obdelana ozemlja.

Za primer, da bi 13. t. m., ob obletnici pričetka bojev v Šanghaju izbruhnili v mestu nemiri, so bili izvršeni obširni varnostni ukrepi, zlasti v mednarodni naselbini. Japonske oblasti so na področju okoli Šanghaja proglasile izjemno stanje, da bi mogle nadzirati Kitajce, ki prihajajo v mesto ali pa odhajajo iz njega. Boje se bržkone atentatov proti vodilnim japonskim osebnostim.

Nov načrt za razdelitev Palestine

Palestina naj bi se razdelila v kantone

Pariz, 5. avg. b. »Paris Soir« doznava iz Jeruzalema: Po naših informacijah se zdi, da se je Anglija odpovedala svojemu načrtu o teritorialni razdelitvi Palestine. Angleški vrhovni komisar Woodhead, ki je svoj odhod v London določil za 3. avgust, je osebno bolj naklonjen načrtu o upravni kantonizaciji palestinskega ozemlja. Na to spremembo je močno vplival rezultat evianske konference o političnih beguncih.

Načrt kantonizacije Palestine je izdelal židovski pisatelj Ittamar Ben Avi. Načrt upošteva, kakor zatrjujejo, narodne posebnosti obeh palestinskih narodov in omogočuje teoretično sožitje in sodelovanje Arabcev in židov. Angleška kraljevska komisija proučuje prav sedaj ta načrt. V njeni okolici izjavljajo, da ne more biti govora o ustanovitvi čisto židovskih ali čisto arabskih kantonov. Novo naseljevanje židov v Palestino bi prišlo v poštev le v onih kantonih, katerih prebivalstvo je po večini židovsko.

Francosko posojilo Bolgariji

Ugoden potek pogajanj bolgarske vlade s francoskimi finančniki

Sofija, 5. avg. o. Včeraj so se pogajanja med bolgarsko vlado in francoskimi finančniki, ki so prišli v Sofijo, o zaključitvi posojila nadaljevala in so popoldne razpravljali o načinu, kako bi se bolgarski proizvodi bolje prodajali na francoskem trgu. Zvedelo se je, da so bila pogajanja zvečer že zaključena, vendar pa ni bilo o sklepih izdano nobeno uradno poročilo. Sofijski finančni krogi so zelo zadovoljni s potekom pogajanj s francoskimi bančniki. Gre baje za posojilo 300 milijonov frankov. V sofijskih finančnih krogih trdijo, da je po podpisu solunske pogodbe med Balkansko zvezo in Bolgarijo tudi londonski City pripravljen dati Bolgariji posojilo in sicer 10 milijonov funtov šterlingov, vendar pa se merodajni činitelji v Sofiji še niso bavili s tem vprašanjem.

Kulturno sodelovanje z Grčijo

Atene, 5. avg. e. Po podpisu sporazuma med Balkansko zvezo in Bolgarijo je predsednik vlade Metaxas naročil direktorju umetniškega oddelka v prosvetnem ministrstvu Bastiasu, ki je tudi direktor kr. gledališča v Atenah, naj odpotuje v Sofijo in Beograd, da prouči možnosti kulturnega in intelektualnega zbližanja med Grčijo in Bolgarijo na eni strani ter Grčijo in Jugoslavijo na drugi strani. Bastias bo prihodnji ponedeljek odpotoval v Sofijo, kjer bo ostal deset dni.

Svečanosti v Grčiji

Atene, 5. avg. d. Za včerajšnjo proslavo dveletnice obstoja novega režima v Grčiji je imel min. predsednik Metaxas v torek zvečer po radiu govor, v katerem je med drugim poudaril, da obeležujeta odkritosrčno veselje grškega naroda ob dveletnem jubileju avtoritarnega režima dva značilna dogodka, v prvi vrsti solunska pogodba z Bolgarijo, ki je potrdila jakost Balkanske zveze, nato pa udušitev žalostnega upora na Kreti. Oba dogodka sta značilna za položaj Grčije in za njene odnošaje na zunaj in znotraj. Min. predsednik je zagotavljal dalje, da Grčije ne bo ničesar motilo, da se ne bi vrnila na prejšnje delo. Brez navdušenega pristanka grškega naroda bi ne bilo mogoče najti rešitve za toliko težavnih problemov. Mi ne bomo samo hodili po začrtani poti, temveč bomo še z večjo odločnostjo zatrli vsak zločinski naklep, ki bi škodoval delu za srečo grškega naroda.

Atene so bile vso noč bajno razsvetljene, po ulicah pa so manifestirale ogromne množice prebivalstva. Vsa poslopja so bila okrašena z zastavami.

Včeraj so bile na atenskem stadionu velike prireditve grške mladine in delavskih bataljonov, ki se jih je udeležilo okoli 40.000 grških mladeničev in deklet. Ob 10. dopoldne so bile v vseh grških cerkvah zahvalne službe božje, ob 11.30 pa so člani narodnega odbora mesta Aten na čelu z ministrom za tisk in turizem Nikoludisom v predsedništvu vlade izrekli Metaxasu svoje čestitke ter mu izrazili vdanost vsega grškega naroda.

Popoldne so na atenskem stadionu predvajali narodne igre ter peli narodne pesmi, ob 21. pa je imel minister za tisk in turizem Nikoludis po radiu predavanje o uspehih dela Metaxasove narodne vlade..

Večje proslave so bile v vseh grških mestih.

Nov sporazum med Anglijo in Egiptom

LONDON, 5. avg. w. Angleško-egiptska pogajanja so bila zaključena s podpisom dodatnega protokola k pogodbi iz l. 1936 in sicer med lordom Halifaxom in egiptskim min. predsednikom Mamut-Mohamedom pašo. Novi dogovor ureja predvsem vprašanje gradnje vojašnic ob Sueškem prekopu za angleške čete, ki so bile poslane tjakaj.

Vohunski proces v Newyorku

New York, 5. avg. d. Dne 22. t. m. bo pričel v New Yorku proces proti svojčas aretiranim članom posadke »Bremena«, ki so bili osumljeni vohunstva.

Komisar za manjšinske zadeve v Rumuniji

Bukarešta, 5. avg. AA. Kralj je podpisal ukaz, s katerim je imenovan za generalnega komisarja za manjšinjska vprašanja univ. prof. Silvio Dragomir, bivši minister brez portfelja, ki bo v kratkem prevzel svojo funkcijo v zunanjem ministrstvu.

Silna vročina v Ameriki

New York, 5. avg. AA. Zadnje dni je zavladala v New Yorku ter v vsem vzhodnem delu Zedinjenih držav neznosna vročina. Včeraj je dosegla temperatura maksimum 51.5° C, kar ne pomnijo že mnogo let. Zaradi solnčarice je pomrlo že mnogo ljudi, javna dela, pri katerih je bilo zaposlenih mnogo brezposelnih delavcev, pa so morali ustaviti.

Povratek patriarha Gavrila v Beograd

Peč, 5. vag. e. Po končanih svečanostih ustoličenja je patriarh Gavrilo odpotoval v Pečko banjo, kamor je tudi prejšnja leta hodil na zdravljenje. Včeraj ob 17.20 je odpotoval iz Peči v Beograd v spremstvu zagrebškega metropolita Dositeja, skopljanskega Josipa in prizrenskega Serafina. Pred odhodom so se poslovili od njega zastopniki oblasti ter mnogoštevilno občinstvo.

Vse za otroka

Razstava „Pedagoške centrale“ v Mariboru na razstavišču „Mariborskega tedna“

Maribor, 5. avgusta.

Borba za obstoj in napredek zahteva človeka, polnega inicijativnosti in zaupanja v lastne tvorne sile. Zato so tudi vzgojna vprašanja stopala vso dobo po vojni v ospredje vsega javnega življenja v vseh kulturnih deželah sveta. Vzgojne ustanove so si nadele nalogo, ki se dokaj razlikuje od vzgojnih »norm« predvojne dobe:

»Vzgojiti je treba človeka, ki je uravnotežen v sebi, ki ni »dober« samo, dokler čuti nad sabo silo, marveč mu je čut odgovornosti napram samemu sebi, bližnjiku in celoti živo ukoreninjen.«

Tudi šoli je z novim življenjskim razvojem dana nova naloga, ki se bistveno razlikuje od prejšnje in je tudi neprimerno težja! Prej je zadostovalo, da je poučevala, za vzgojo osebnosti se ji ni bilo treba brigati, saj je mladina živela v sferi »norm«, ki so vodile vse njeno hotenje. Tudi poučevanje v starem smislu ni delalo brige: šola je mehanično podajala določeno količino znanja, ki ga je mladina istotako morala sprejeti kot nujnost. Danes mora biti šola življenjsko občestvo, kjer se mladina ob realnosti vzgaja in uči — z lastno uvidevnostjo in s polnim doživljanjem. »Življenjska šola« vpošteva otroško duševno in telesno rast, skratka: otrok je postavljen v središče, učitelj in profesor raziskujeta njegovo zmogljivost in po njej sodita njegove uspehe. Veselje do dela, tehnika šolskega dela (»strnjeni pouk«), ročno delo, domača vzgoja — vse to so problemi, ki zaposlujejo pedagoški svet danes bolj kot prej kedaj.

Tudi v Mariboru »Pedagoška centrala« vrši svoje poslanstvo — kratko očrtano v uvodu — že od leta 1921. Pod vodstvom prof. Gustava Šiliha (nekaj let dr. Fr. Žgeča in A. Osterca) neumorno stremi za uresničenjem modernih pedagoških načel tudi pri nas. Reči moramo, da prizadevanja niso ostala brez uspehov.

Dokaze o svojem s trudom prepojenem snovanju razstavlja letos na kulturni razstavi ob 20 letnici Jugoslavije.

Nad 20 krasnih, svojstveno v narodnih motivih izdelanih grafikonov (delo Jul. Kontlerja, šol. uprav. v Studencih) kaže vse razvojne faze celotne 17letne dobe:

Spoznamo namen delovanja, ki je važno tudi za roditelje, saj ima P. c. poleg pedagoških ciljev v programu tudi ustvarjanje stikov med šolo in domom, pred vsem zato, da tudi starši spoznajo važnost novodobnih vzgojnih problemov. Sedem pedagoških tednov za roditelje z naslovi »Reforma naše šole« (1925), »Duševna rast otroka« (1926), »Domača vzgoja« (1932), »Aktualna vprašanja domače vzgoje« (1934), »Težkoče domače vzgoje« (1935), »Problemi srednje šole« (1937) in »Problemi mestnega in predmestnega otroka« (1938) so lepi dokazi o intenzivnem delu za izboljšanje naših vzgojnih prilik doma in v šoli.

»Roditeljski list«, ki izhaja v uredništvu prof. Šiliha v 5200 izvodih, se je roditeljem vseh plasti priljubil tako, da sme pričakovati še večji razmah in napredek. Če pomislimo, da je to edina revija za vzgojna vprašanja za širšo javnost, zasluži list vso pozornost in podporo. Grafikon nazorno kaže razširjenost po srezih v Sloveniji.

Knjižnica Pedagoške centrale je največja strokovna knjižnica v Sloveniji. Šteje 2162 knjig in revij, ki jih izposoja širom Slovenije. S članarino 12 din letno je plačana tudi nizka izposojnina (tudi za starše!).

Tudi učiteljstvo ljudskih, meščanskih in strokovnih šol se »Pedagoške centrale« z vnemo oklepa. V zadnjem času so pričeli pristopati tudi profesorji srednjih šol, kar pomenja velik korak naprej za enotno izgraditev pogledov na naše šolstvo. Za učiteljstvo ljudskih šol je P. c. organizirala doslej 5 počitniških pedagoških tečajev (deloma tedenskih, deloma 14-dnevnih), katerih se je udeležilo vsakikrat nad 100 tečajnikov. Sedaj se tečaji vršijo izmenoma med Ljubljano in Mariborom vsako leto.

Mnogo je storila P. c. z organizacijo študijskih ekskurzij v inozemstvo. Oplajanje ob kulturnih virih v svetu je pač najučinkovitejša pot k preobrazbi v novo smer. Ne za brezmiselno kopiranje tujih metod, marveč za razgledanje v širšem svetovnem obzorju, ki je danes po Evropi zelo razgibano. Diagram v razstavi kaže, da skoraj ni svetovnega žarišča, ki bi ne imelo pri kongresih tudi zastopnike mariborske P. c. Prof. Šilih, dr. Žgeč, zlasti pa učitelji Vranc, Bračičeva in Mlačnikova so obiskovali skoraj vse povojne pedagoške kongrese na lastne stroške. Večje skupine so se podale na Dunaj (trikrat) in v bratsko Češkoslovaško leta 1936, kjer so se navezali ozki stiki s češkimi pedagogi.

Pedagoška centrala je s svojimi idejami odločilno vplivala tudi na pedagoško publicistiko v Sloveniji. Saj je ustanovni član P. c. g. obl. nadz. v pok. Matija Senkovič urednik vodilne slovenske pedagoške revije »Popotnik«, pri katerem so člani P. c. sodelovali po vojni z deležem 52%, kar je značilno za severno Slovenijo, posebno za Maribor kot »žarišče šolske reforme.«

Svoj vpliv pa je pedagoška centrala znala uveljaviti tudi s tem, da so njeni člani izdali po vojni največ pedagoških knjig, ki so tudi razstavljene v razstavi. Gg. Senkovič, Vranc, Fink, Žerjav so s svojimi deli mnogo pripomogli k renomeju Pedagoške cenrale, ki tudi z vzgojo naraščaja vrši važno funkcijo v obmejnem Mariboru.

Razstava »Pedagoške centrale« v sklopu splošne kulturne razstave na letošnjem mariborskem tednu ob 20-letnici Jugoslavije kaže, da je Maribor tudi za otroka, ki je bodočnost naroda, vse storil, kar mu je bilo pod včasih težkimi okolnostmi mogoče storiti.

Taka ustanova zasluži tudi v bodoče vso pozornost in podporo javnosti! —t.

Mariborske in okoliške novice

— **Hišnim posestnikom!** Na poziv odbora za proslavo 20 letnice Jugoslavije v Mariboru sporočamo hišnim posestnikom: Maribor mora v slavnostnih dneh pokazati tudi na zunaj, da se zaveda velike važnosti svoje pripadnosti kraljevini Jugoslaviji in mora goste, ki bodo prišli iz vseh krajev naše države, posebno slovesno sprejeti. Prosimo vse hišne posestnike v mestu Mariboru ter v bližnji in daljnji okolici, da okrase v slavnostnih dneh, to je v soboto 13. in v nedeljo 14. avguta svoje hiše z državnimi zastavami in tudi drugače. V vseh ulicah, koder pojde povorka in še v Slovenski in Gosposki ulici naj se hiše, okna in poslovni prostori po možnosti okrasijo z zelenjem, cvetjem, zastavami in preprogami in morda tudi s slikami kraljevske rodbine in naših velmož. Tudi hišni posestniki v ulicah, po katerih se bodo zbirali taborjani za povorko, to so vse ulice severno od Aleksandrove in zapadno od Trubarjeve ulice, naj se hiše in okna po možnosti okrase. Isto se posebno priporoča prebivalstvu na desnem bregu Drave, kjer se bodo taborjani dne 14. avgusta zadržavali. Pri tej priliki opozarjamo, da se ob slavnostnih dneh ne izobešajo stare, grde, raztrgane in obledele ali prekratke državne zastave. Priporočamo pravočasno nabavo za to potrebnega blaga. Hišni posestniki! Pokažite, da znate ceniti pripadnost našega lepega Maribora k jugoslovanski državi! T. č. tajnik: dr. Marin, l. r., t. č. predsednik Meglič, l. r.

— **Kaj pa to pomeni?** Narodna javnost v Mariboru je z veseljem zaznala vest, da se bodo Studenčani korporativno z vsemi svojimi 17 društvi udeležili narodnega tabora v Mariboru v skupni povorki. Vendar se je ta soglasni sklep društev pričel krhati tam, kjer bi najmanj pričakovali: Fantovski odsek v Studencih je poslal namreč pripravljalnemu odboru za proslavo odpoved, ki se glasi: »Po nalogu Skomškovega okrožja ZFO v Mariboru z dne 29. julija 1938 št. 547/38 se prepove članom fantovskega odseka v Studencih pri Mariboru skupen pohod z drugimi organizacijami iz Studencev na zbirališče v Mariboru ob priliki narodnega tabora dne 14. avgusta 1938.« Brez komentarja!

— **Nova afera...** Afera glede odpravljanja telesnega plodu, o kateri doslej namenoma nismo poročali, zavzema vse večji obseg. V središču afere je neka L. Z. in je doslej ugotovljenih 8 primerov odprave plodu. Preiskava se je raztegnila na vso okolico.

— **Škandal!** Pod tem naslovom smo prejeli v št. z dne 3. t. m. notico, glede katere smo prejeli sledeče pojasnilo: »Nabavljalna zadruga državnih uslužbencev v Mariboru je naročila za »Koledar gostilničarske zadruge« celostranski oglas za 250 din. Omenjeni koledar se tiska v Mariborski tiskarni in je omenjeni oglas po krivdi uradnice pomotoma prišel v »Mariborer Zeitung«. Res je le to, da ne daje zadruga načelno v noben list nobenega inserata in je morala Mariborska tiskarna za predmetni oglas sama nositi stroške. Tudi ni pri vsej stvari niti najmanj kriv noben Maistrov borec«.

— **K letalskemu mitingu** bodo vozili avtobusi v soboto 6. avgusta od 17. dalje, v nedeljo 7. avgusta pa od 7. do 11. in popoldne od 13.30 dalje.

— **Poroka!** Poročila sta se gdč. Vera Heric, hčerka ravnatelja državne realne gimnazije v Mariboru in profesor Josip Laskatela iz Zagreba. Po starokatoliškem obredu sta se poročila Ljudevit Gašperut in Ana Tajčman iz Pobrežja. Bilo srečno!

— **Mlado življenje v skamoreznici.** V Mežici je star 12 letni pastir Kristjan Gratnar v bližini skamoreznice. Nenadno je stroj zagrabil za pastirčkov desni rokav, ga parkrat zavrtel in ga treščil po tleh, da je ubogi fantek obležal s strto desnico. Fantka so morali prepeljati v bolnico, posestnica bo pa imela sitnosti radi malomarnosti pri nadzoranju otroka.

Sokolstvo izpolnjuje svoje visoko poslanstvo

Mariborska sokolska župa šteje 6499 članov, 1916 članic in 4427 dece

Maribor, 5. avgusta

Ob prevratu se je od vsega početka pojavilo pomembno vprašanje: Ali bomo dorasli težkim nalogam, ki nas čakajo? Ali smo nacionalno dovolj zreli, da bomo lahko kljubovali verjetnim penetracijam od onstran meje? Bilo je to vprašanje nacionalne zrelosti, samozavesti ter izrazitega samoobrambnega nagona.

Med nosilci nacionalnega hotenja in pa krepkega uveljavljanja na vseh toriščih našega obmejnega življenja sta bili predvsem dve organizaciji: Cirilmetodova družba in naše sokolstvo. O uspešnih akcijah obeh mariborskih podružnic CMD spregovorimo ob drugi priliki. Danes imamo v mislih naše obmejno sokolstvo, ki je po svojem programu in nacionalnem izživljanju postavilo svetal zgled vsem ostalim organizacijam. S čvrsto vztrajnostjo je, izpovedujoč vzvišena načela narodnega in državnega edinstva, zajelo množico mladine, ki je danes s polno zavestjo in gorečo vnemo v taboru našega obmejnega sokolstva.

Svoje pomembno nacionalno poslanstvo ob severni meji je sokolstvo izpolnjevalo lahko predvsem zato, ker je njegova moralna in številčna moč tolika, da lahko osvaja in da lahko bodi ob naših mejah. Sokolstvo je najzvestejši in najzanesljivejši čuvar naše meje. Kakor se je z občudovanja vredno naglico in razmahom razvilo mariborsko sokolstvo, ki predstavlja danes krasno armado zrelih Sokolov in vnete mladine, tako je val sokolskega navdušenja in Tyrševe miselnosti prevzel mladino v našem obmejnem področju, saj šteje danes mariborska sokolska župa 6.499 članov, 1.916 naraščajnikov in 4.427 dece, skupaj 12.842. To so številke, ki mnogo povedo. V takšni na široko razmahnjeni formaciji izpolnjuje naše obmejno sokolstvo ono poslanstvo, ki mu gre kot najmočnejši mladinski organizaciji ob meji. Delovanje obmejnega sokolstva v 20 letih svobodne države ni blagodejno vplivalo samo v telesno vzgojnem in kulturnem pogledu, ampak je odločno poseglo tudi na torišče narodno obrambnih ciljev in socialne pomoči.

Dosledno je obmejno sokolstvo v 20 letih po osvobojenju izvajalo geslo »Vztrajaj, živi, bori se, ne kloni.« V tem znamenju pojde tudi v naprej delovanje iz obmejnih sokolskih trdnjav, ki jim ne morejo škodovati nobene temne sile.

Izpred mariborskega sodišča

Odmev težke avtomobilske nesreče — 40.000 ukradel, da se je lahko poročil — Hranilne knjižice in denar jim je izvabljal

Maribor, 5. avgusta

Usodepolna avtomobilska nesreča, ki se je pripetila 13. junija pred Korenovo gostilno v Košakih in ki je zahtevala življenje soproge slikarskega mojstra Marije Renerjeve, je končno imela svoj odmev pred malim kazenskim senatom mariborskega okrožnega sodišča. Na zatožni klopi je sedel 23 letni trgovski pomočnik Vaclav Petruška, stanujoč v Mariboru ter poljski državljan, in sicer radi obtožbe državnega tožilca, da je zakrivil smrt pokojne Renerjeve. Obtožnica pravi, da je Petruška v noči na 13. junija vso noč popival z neko družbo po raznih mariborskih in okoliških lokalih. Okoli 4. ure zjutraj je družba, ki je bila že precej vinjena, prišla v kolodvorsko restavracijo, kjer so zajtrkovali. Petruška je nenadoma izginil iz restavracije ter sedel v neko limuzino. Imel je pri sebi ključ za motor, ki ga je pognal in se z avtom odpeljal po državni cesti proti Št. Ilju. Ko je privozil do Korenove gostilne v Košakih, si je premislil, ter hotel nazaj v Maribor. Skušal je vozilo obrniti. Pri tem pa je tako nepredvidno manevriral, da je podrl Marijo Renerjevo, ki je bila na potu v Hutterjevo tekstilno tvornico, kjer je bila uslužbena kot tkalka. Renerjeva je zadobila tako težke poškodbe na glavi, da je kmalu izdihnila. Petruško so aretirali. Pri zaslišanju je dejal, da je hotel napraviti majhen izlet v Št. Ilj. Renerjeve ni videl na cesti ter pripisuje smrtno nesrečo golemu naključju.

★

Svojevrstni so motivi, radi katerih postanejo ljudje zločinci. V večini primerov zaidejo ljudje na stranpota, da bi prišli do denarja, da potem vsaj nekaj časa lahko žive brez skrbi. Tak primer se je obravnaval danes dopoldne pred malim kazenskim senatom mariborskega okrožnega sodišča, kjer se je moral zagovarjati 25 letni trgovski pomočnik Franc Marin iz Maribora, ki ga je državni tožilec obtožil, da je v času od meseca februarja 1938 do 31. maja 1938 ukradel Antonu Kocbeku iz Nove vasi pri Mariboru v presledkih skupno 40.000 din. Obtoženi Franc Marin je namreč v omenjenem času stanoval pri Kocbeku ter je bil tam kakor doma. Imel je povsod dostop. Kmalu je zvedel, da ima Kocbek precej denarja, ki ga je hranil v neki kaseti v omari. Ob neki priliki je Marin tudi na lastne oči videl številne tisočake, kar je bilo zanj usodno. Nabavil si je ponarejen ključ ter ob priliki, ko je bil sam doma, odprl omaro in kaseto ter ukradel prvič tisočaka. Kocbek, ki očividno denarja ni preštel vsak dan ali teden, tatvine ni opazil, radi česar je dobil Marin pogum, tako da je polagoma skoraj popolnoma izpraznil Kocbekovo kaseto. Ko pa je Kocbek dne 31. maja t. l. potreboval nekaj denarja in ga hotel vzeti iz kasete, je ugotovil, da je zmanjkalo iz nje točno 40.000 din. Tatvine je takoj osumil podnajemnika Franca Marina, ki je v zadnjem času dobesedno razmetaval denar in ki se je par tednov preje poročil. Orožniki so Marina aretirali in je pri zaslišanju tatvino tudi priznal. Prav tako je priznal svoj greh tudi danes dopoldne pred sodniki ter dejal, da je postal radi tega tat, ker je bil zaljubljen v svojo dosedanjo ženo in si je želel poročiti, za kar pa je potreboval denar.

✶

Mali kazenski senat mariborskega okrožnega sodišča je danes dopoldne obravnaval zanimiv primer. Pred sodniki se je moral zagovarjati 33letni brezposelni delavec in hišni gospodar Matija Kuder iz Maribora in sicer radi obtožbe, da je dovedel v zmoto osebe z namero, da bi si pridobil protipravno imovinsko korist ter z lažnim predstavljanjem, da ima bremena prosto hišo izvabljal od ljudi hranilne knjižice in denar. Tako je 4. septembra 1937 izvabil od Katarine Sorko hranilno knjižico Mestne hranilnice mariborske z vlogo 19.000 din, 2. decembra 1937 od Alojzija Krašovica hranilno knjižico z vlogo 17.400 din, dne 18. decembra od Ivana Krašovica 1300 din. Razen tega je izvabil dne 1. aprila 1938 od Miroslava Žagarja 600 din, češ, da ga je pooblastil Franc Hamerščak, da izterja zanj znesek 600 din, ki mu jih je Žagar tudi izročil. Nadalje je Kuder obtožen, da si je dne 25. februarja izposodil od Štefana Pristana iz Rogoznice dvokolo, ki ga je dne 7. marca t. l. zastavil za 300 din.

Obtožnica pravi, da je bil obtoženi Matija Kuder do 26. marca 1938 zaposlen kot [illegible] Mariboru in da je bil omenjenega dne odpuščen, ker je tri dni brez opravičila izostal od dela. Matija Kuder, njegova žena in tašča so v smislu obtožnice solastniki stanovanjske hiše v Beograjski ulici, katere vrednost je sodno cenjena na 263.815 din dočim znašajo vknjižbe 270.000 din. Razen tega trdi državni tožilec, da ima Kuder svoj delež pri hiši obremenjen še za 20.000 din, dočim znašajo njegovi dolgovi, ki niso vknjiženi, okoli 40.000 din. Kljub temu pa je Kuder živel zelo razkošno ter je precej popival. Pred preiskovalnim sodnikom je Kuder dejal, da ni nič kaznivega zagrešil, da le začasno ne more ničesar plačati in da pričakuje v kratkem neko dediščino ter da bo potem vse svoje dolgove poravnal.

Petruška je bil obsojen na leto dni zapora. Marin je bil obsojen na leto dni strogega zapora in vrniti mora tudi 37.000 dinarjev. Razprava proti Kudru je bila preložena.

Maistrov duh se širi

Maribor, 5. avgusta

Marljivo je delo Zveze Maistrovih borcev v Mariboru, ki širi svoje delovanje in krepi svoje vrste tudi v našem podeželju. Te dni so se sestali številni Maistrovi borci v Cirkovcih v Frasovi gostilni, kjer so se zbrali na pobudo agilnega Antona Gojkovića, da si ustanove svoj odsek. Cirkovčani niso ob prevratu samo branili svoje ožje domovine, temveč so se odzvali tudi klicu generala Maistra in pomagali očuvati Maribor ter vso našo severno mejo. Marljivi organizator novega odseka tov. Gojkovič je v prisrčnem govoru pozdravil tovariše, nakar je spregovoril tov. Luknar, ki je opravičil predsednika Zveze Maistrovih borcev dr. Dolarja, potem pa orisal položaj in borbe Slovencev v pokojni Avstriji za svoje pravice. Dolžnost Maistrovcev je slej ko prej: »Čut dolžnosti, ko nas kliče domovina, ohranitev in čuvanje navdušenja, ki je vezalo Maistrove borce pred 20 leti ter vcepljenje istega naši mladini. Potem so še spregovorili Lipuš, Petrovič in tov. Muršec.

Pri volitvah so bili izvoljeni: predsednik marljivi organizator tov. Anton Gojković, tajnik Tone Plohl, blagajnik Fric Čelofiga. Ohranimo Maistrov duh!

Pred VII. Mariborskim tednom

Maribor, 5. avgusta.

Obmejni geografski položaj in narodni, kulturni ter gospodarski pomen daje Mariboru kot drugemu največjemu središču svobodne Slovenije poseben položaj ne samo v naši banovini, ampak tudi v vsej državi. Svoje odgovorno poslanstvo skuša Maribor izpolnjevati v polni meri in izrabljajoč vse razpoložljive sile. Veliko je narodno, kulturno in gospodarsko delo, ki ga je opravil v dvajsetih povojnih letih.

Da bi uspehe svojega dela pokazal tudi na zunaj in v pregledni obliki vsako leto sproti, je ustanovil pred sedmimi leti svojo stalno institucijo Mariborski teden. Ta institucija je postala pomembna kulturna in gospodarska revija, brez katere si sedanjega Maribora sploh ne bi mogli predstavljati. Vendar bo letošnji VII. Mariborski teden, združen z veličastnimi proslavami dvajsetletnice osvobojenja, ki bo slavnostno otvorjen v soboto 6. t. m. dopoldne, daleč prekosil vse dosedanje svoje prireditve. Prostor, ki je določen za razstave, se je letos skoraj podvojil, povečano je tudi zabavišče in v okrilju Mariborskega tedna bo toliko velikih javnih prireditev, da bodo v polni meri zadovoljile vse domače in tuje obiskovalce, katerih se obeta na tisoče.

Dela so v polnem teku in bodo kmalu že popolnoma dovršena. Središče letošnjega tedna bodo v prvi vrsti mnogoštevilne razstave mariborske industrije, trgovine, obrta, gostinstva, tujskega prometa, filatelije, fotoamaterstva itd., na drugi strani pa razstave, katerih namen je prikazati ves razvoj Maribora po osvobojenju. Razstave bodo otvorjene skupno z začetkom tedna v soboto 6. t. m. in bodo odprte do zaključka dne 15. t. m. Na vseh državnih železnicah in ladjah je dovoljena polovična vožnja. Legitimacije se dobe pri vseh podružnicah »Putnika«, [illegible]

Slovenci in vsi Jugoslovani! Jugoslovenski Maribor, steber in trdnjava naše severne meje Vas kliče vse brez izjeme, da ga posetite v času letošnjega VII. Mariborskega tedna in velikih proslav dvajsetletnice osvobojenja od 6. do 15. t. m. Pokažite, da ima Maribor krepko zaslombo v vsem našem narodu in v vsej naši državi!

Enkrat samkrat v letu postane Maribor velikomesten, ob času vsakega Mariborskega tedna, ki privabi v središče slovenskega Podravja na tisoče in tisoče ljudi iz vse Jugoslavije in tudi z one strani meja. Letos, ko bo od 6. do 15. tm. slavil obenem s VII. Mariborskim tednom tudi dvajsetletnico osvobojenja, bo pa privabil k sebi gotovo desettisoče ljudi. Vsem bo pa s svojimi razstavami in prireditvami pokazal s ponosom, kaj vse je storil in zmogel kljub krizi in neštetim težkočam težkih povojnih let.

Visoki gostje bodo letos obiskali Maribor, mariborske proslave in VII. Mariborski teden od 6. do 15. t. m. Najavljeni so že nekateri ministri, načelniki, senatorji, narodni poslanci, tuji odličniki itd. Naj bi vsi odnesli iz našega lepega Maribora najlepše vtise!

Obmejni plačilni promet

Maribor, 5. avgusta.

Našim državljanom, ki prebivajo v obmejnem pasu, je bilo do sedaj na podlagi odloka finančnega ministrstva od 5. I. 1931 odobreno, da pri vsakem prehodu meje vzamejo s seboj za svoje osebne potrebe do 200 dinarjev v našem efektivnem denarju. Posebno po priključitvi Avstrije k Nemčiji je bilo naše obmejno prebivalstvo s tem predpisom hudo oškodovano, ker je moralo menjati efektivne dinarje onstran meje po zlati pariteti marke, torej eno marko za 18 dinarjev, medtem ko notira marka na naših borzah približno 15, srebrni drobiž pa še manj. Na prošnjo obmejnega prebivalstva se je Tujskoprometna zveza (»Putnik«) v Mariboru, ki je potom svojih ekspozitur v Gornji Radgoni, Šent Ilju in Dravogradu v stalnem kontaktu z obmejnim prebivalstvom, obrnila na finančno ministrstvo in na Narodno banko s prošnjo, da se v tozadevnem obmejnem plačilnem prometu odobri tudi izvoz protivrednosti v nemških markah. Tudi je Zveza na mestu samem prepričala delegata finančnega ministrstva o utemeljenosti spremembe dosedanjih predpisov. Ta akcija je bila uspešna ter je finančno ministrstvo prošnji v celoti ugodilo, kakor je »Jutro« že včeraj poročalo. Po novem predpisu smejo obmejni prebivalci vzdolž bivše avstrijske meje pri vsakem prestopu meje vzeti s seboj nemške marke v srebru v protivrednosti do 200 din. Prodaja mark mora biti brezpogojno vpisana v obmejnih legitimacijah, na katere tudi carinske oblasti potrdijo izvoz. Putnik-ove ekspoziture v Šent Ilju, Gornji Radgoni, na glavnem kolodvoru v Mariboru, v Dravogradu in na Jesenicah bodo skrbele za zadostno zalogo srebrnih mark, ki jih bodo stavile na razpolago obmejnemu prebivalstvu po najugodnejših dnevnih cenah.

Samomor in nesreče

Maribor, 5. avgusta

Na Prevaljah so našli na domačem podstrešju obešenega 71 letnega rudarja Fr. Leoki. Ker je bilo njegovo truplo še toplo, so ga hoteli z umetnim dihanjem obuditi k življenju, vsa prizadevanja so pa bila zaman. Starček si je končal življenje zaradi neozdravljive bolezni. 31. julija je bil namreč odpuščen iz bolnice, kjer se je zdravil na želodčnem raku. Znancem je večkrat dejal, da pojde v smrt, ker ne more več prenašati groznih bolečin.

Na banovinski cesti Maribor—Ruše je zavozil tovorni avtomobil, ki ga je šofiral Alojzij Lah iz Maribora, v drevo. Pri karambolu je bil Lah poškodovan na glavi in tudi avtomobil je bil precej razbit. Nesreča se je pripetila zato, ker se je Lah hotel izogniti gonjaču, ki je gnal kravo proti Mariboru in je zavozil preveč na desno stran ceste, tako da je treščil v drevo.

Druga prometna nsreča se je pripetila na državni cesti pri Selnici. Trčila sta skupaj dva kolesarja in je obležal nezavesten preglednik finančne kontrole Henrik Vidovič. Poškodoval se je na obrazu, desnem kolenu in po rokah. Drugemu kolesarju se pa ni nič zgodilo. Ponesrečenca so prepeljali v bolnico.

V Partinju v Slovenskih goricah se je pripetila precej težka nesreča. Konj je brcnil 10letnega posestnikovega sina Janeza Kocjana v glavo. Nesrečni fant je obležal nezavesten s počeno lobanjo. Prepeljali so ga v bolnico; njegovo stanje je precej resno.

Razpis

PROPAGANDNEGA ŠTAFETNEGA TEKA ZA PREHODNI POKAL MARIBORSKEGA TEDNA

ki ga prirejajo združeni mariborski lahkoatletski klubi v sredo 10. t. m. na tradicionalni progi: Koroščeva ulica (Ljudski vrt)—Maistrova ulica—Zrinjski trg—Kolodvorska ulica—Aleksandrova cesta—cilj Trg svobode.

Skupna dolžina proge je 1.810 m, teče 7 atletov na običajnih progah. Start točno ob 19. na Koroščevi ulici (pred bivšim igriščem ISSK Maribora.

Kapetani moštev s svojimi tekači se morajo najkasneje ob 18.40 javiti vodji tekmovanja g. Starašini Gustavu, da jih z avtobusom peljejo na predaje. Za slačilnico poskrbi vsak klub sam.

Nagrade: zmagovalno moštvo prejme za leto 1938 v prehodno last prehodni pokal Mariborskega tedna in v stalno posest spominsko plaketo. Pokal brani moštvo SK Rapida, Maribor. Drugo in tretje plasirani moštvi prejmeta spominske plakete.

Razdelitev nagrad je takoj po končanem teku na na Trgu svobode. Pravico tekmovanja imajo vsi verificirani in neverificirani atleti, člani mariborskih klubov, nogometni klubi, dijaška, sokolska in vojaška moštva.

Prijave brez prijavnine, ki morajo vsebovati točno vrstni red tekačev in ime kapetana moštva, je poslati najkasneje do 8. avgusta do 18. ure zvečer na naslov: Evgen Bergant, uradnik Putnika, Maribor — Trg svobode, grad v zapečateni kuverti s šifro: »štafetni tek skozi Maribor M. T 1938«. Tekmovanje se vrši po pravilih in pravilnikih JLAS v Zagrebu.

Združeni mariborski lahkoatletski klubi.

Uniformirani cestni delavci

Ljubljana, 5. avgusta

Delu čast! je treba soglašati z gospodi, ki so sprevideli, da je treba poudariti že na zunaj dostojanstvo mestnih cestnih delavcev. Ni vseeno, kdo te zaposluje, zasebno podjetje ali slavna mestna občina. In če ti mestna občina reže kruh, naj javnost občuduje, kako velikodušno ti ga reže. Redi in napaja te — čeprav mestna voda ni zastonj — razen tega te pa tudi oblači. Sama telesna dela usmiljenja. Sedaj so pa delavci, zaposleni pri mestnem cestnem nadzorstvu in pri mestni pristavi dobili še posebne čepice kot znak svojega dostojanstva. Mimogrede rečeno, čepice so lepe, podobne nekoliko policajskim, a se od njih razlikujejo po sivi barvi. Vsako čepico krasi številka.

Bog ne prizadeni — nikakor ne gojimo črnih misli proti mestni občini in manifestacijam njenega napredka. Nikakor nočemo omalovaževati novih čepic mestnih delavcev. S popolnim razumevanjem pozdravljamo novo uniformo; zakaj bi se mestni delavci že na zunaj ne ločili od »navadnih« delavcev? Od dobrega vtisa, ki ga napravi takšna čepica n. pr. na tujca, zavisi sodba o našem slavnem mestu. Razen tega pa številke na čepicah niso brez pomena. Če bi n. pr. zažejalo delavca in bi protežiral cviček namestu mestne vode, bi mu postalo topio pri duši, ko bi ga zasledili po številki na prepovedanih potih. Uvedba čepic torej posega zelo globoko.

Zato moramo pokazati razumevanje tudi za stroge predpise, kako je treba čepico nositi. Samo po sebi je umevno, da moraš imeti čepico pravilno posajeno na glavo. Težje pa bi marsikdo razumel, da delavec mora biti vedno pokrit, sicer čepica izgubi svoj pomen. Izšla je okrožnica, da morajo biti delavci vedno pokriti s čepico, sicer bo uvedena disciplinska preiskava proti kršiteljem. Kdor se bo pregrešil večkrat, ga bodo odpustili.

Seveda, grešiti je pa lahko. Poleti je tudi v Ljubljani vroče, zlasti človeku pri težkem delu. Čepice so iz dobrega sukna in delavci se pod njimi pošteno znoje. Da jim ne bo preveč vroče, ne bodo pač smeli preveč urno vihteti rovnic in lopat. Zato so še tem bolj zadovoljni z novimi čepicami.

V dobrih starih časih so nosili mestni cestni delavci, zlasti pometači, cilindre. Kmalu so se pa »sproletarizirali« tudi v tem pogledu. Sčasom so začeli nositi navadne, oguljene klobuke. Vidite, že v tem je dovolj razloga za uvedbo novih čepic.

SOKOL

Jubilej Sokola Ljubljana—Moste

Kakor smo že objavili, praznuje Sokol v Mostah v nedeljo 7. t. m. 30letnico svojega delovanja. Ob tej priliki razvije naraščajski prapor, ki mu bo kumoval naš kraljevič Tomislav. S tem odlokom je bilo društvo ponovno počaščeno z najvišjega mesta. Društvenemu praporju je namreč kumoval l. 1929. prestolonaslednik Peter, sedanji naš sokolski kralj. To je bilo prvo kumovanje naših kraljevičev Sokolu. Razume se, da se društvo prav pridno pripravlja na praznik. Na telovadišču, ki bo tudi ta dan otvorjeno, kar mrgoli, posebno v predvečernih urah. Stari in mladi, vsak po svoji moči, kar tekmujejo, kdo bo več žrtvoval za čim lepšo proslavo.

Pričetek proslave bo v soboto 6. t. m. zvečer. Naši naraščajniki prižgo na grobovih umrlih članov pri Sv. Križu, v Polju in Štepanji vasi baklje ter pohite v izmenskem teku na letno telovadišče v Vodmatu, kjer zažgejo kres. Tukaj se zbere vse članstvo, naraščaj in deca ob 20. ter jim bo br. Deretič podal nekaj zgodovine iz društva in sokolstva. Tudi pri tej priliki, kakor naslednji dan, sodeluje godba Sokola I. V nedeljo se prične proslava na telovadišču ob 3. popoldne. Izvrši se razvitje naraščajskega prapora, dar naših vrlih sester odbornic - Kolašic. Prapor je izdelal Zavod za domačo obrt, krasno delo, ki si ga oglejte v izložbi Tiskovne zadruge v Šelenburgovi ulici v Ljubljani. Nadalje bo izročeno letno telovadišče svojemu namenu. Uredili so si ga člani sami s pomočjo vojske in s prostovoljnimi prispevki. Tako imamo po dolgem času svoj prostor, kjer vsaj v poletnem času lahko neovirano vršimo svoje delo za domovino in kralja. Naša bratska sosednja društva, napredne in nacionalne organizacije in sokolstvu naklonjeno občinstvo vabimo na obisk. V nedeljo 7. t. m. na svidenje v Mostah!

Proslava 20letnice Jugoslavije v Mariboru

Sokolska župa Ljubljana sporoča vsemu članstvu, odn. vsem udeležnikom proslave v Mariboru, da odide posebni vlak za udeležnike sokolstva v Mariboru v nedeljo 14. t. m. ob 3.50 zj. iz Ljubljane gl. k. s prihodom v Maribor ob 7.10. Povratek bo isti dan ob 21.50 s prihodom v Ljubljano ob 1.30 ponoči.

Vsak, ki se namerava udeležiti proslave v Mariboru, se mora prijaviti v svojem društvu čimpreje. Prijave bodo v župi zaključene s ponedeljkom 8. t. m., nakar se bodo naslednji dan javile sokolski župi Maribor neposredno. — Župna uprava.

Ali ni to sramota?

Desettisoči bodo prihiteli na narodne svečanosti v Maribor. Starejši se bodo spominjali, kako smo se pred 20 leti skupno s Čehi borili za svojo svobodo. In sedaj? Čehi se zopet bore za svojo svobodo in nje ohranitev. Kako nas imajo radi, so pokazale telovadne prireditve v Pragi in Ljubljani. V nas je malo hvaležnosti za pomoč, ki so nam jo nudili pred 20 leti. Samo en primer, da že ne govorimo o dobavah avtomobilov naših mest itd. Najmanj čeških filmov, ki so prvovrstni, se predvaja pri nas. Celo mnogo mnogo manj, kakor v Italiji in Angliji! Ali jih tam lažje razumejo? Ni res, da jih ljudje radi ne gledajo. Le opozoriti jih je treba pravočasno nanje po časopisju in po Jugoslov.-češkoslov. ligi! Film »Pater Vojtech« je dokaz za to. Slišal sem tedaj v nabito polni dvorani priproste ljudi, da so bolje razumeli češčino kot slab srbski prevod. In kako bi vsa dvorana jokala, če ga ne bi razumela? Ali bo zaradi nekoliko nemškutarskih meščanov kazal Maribor ob največjih letošnjih narodnih slavnostih tuje filme in tako vzbujal sum v manjvrednost slovanske kulture? Potem nas mora biti sram!

Prof. Šedivý

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Petek, 5. avgusta katoličani: Marija Snežnica

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Šepetanje ljubezni
Kino Sloga: Charlie Chan v cirkusu
Kino Union: Nepoznana
Kino Moste: »Usodno sorodstvo« (Stanlio in Olio) in »Izdajalci«

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Sušnik, Marijin trg 5, Kuralt, Gosposvetska cesta 10, Bohinec ded., Cesta 29. oktobra 31.

Izpod sita

Pod to rubriko bi bilo treba objavljati pogosto slovenske lekcije, posvečene predvsem gospodom, ki se kljub vsem svojim sposobnostim in vrlinam ne morejo naučiti slovenščine. Slovenščina je nedvomno zelo težak jezik in prav zaradi tega bi bile potrebne slovenske lekcije, posebej za imenitne učence.

Splošno je znano, da se slovenščine tem težje naučiš, čim imenitnejši gospod si; recimo, pri velikem podjetju, ki cvete na plodnih slovenskih tleh, znajo skoraj vsi slovensko (podjetje je seveda domače), od delavca do pisarniškega uradnika. Gospodu ravnatelju se pa ni treba posluževati tega »barbarskega« jezika. Gospod ravnatelj je pač dovolj imeniten gospod, da se mnogo težje nauči slovenščine, zlasti še, ker je bil avstrijski oficir. Sploh pa gospod ravnatelj slovenščine ne potrebuje; v pisarni zapoveduje v gospodovalni nemščini, z delavci pa nikdar ne govori neposredno, saj bi to bilo pod njegovo častjo. V 20 letih tudi ne morete zahtevati od tako imenitnega gospoda, naj bi se naučil slovenščine. Sploh pa, ali kdo pri nas od »imenitnih« gospodov zahteva znanje slovenščine? In kaj sploh zahtevamo od njih? Tako rekoč ničesar, dajemo jim pa vse. Smo pač še vedno hlapčevski.

Kljub temu naslavljamo to lekcijo na naslov gospoda ravnatelja. Razne učne pripomočke pa lahko dobi v vsaki knjigarni ali pa na stranu, da ne bodo režijski stroški previsoki.

Politični obzornik

Ne laži!

Razna znamenja kažejo, da je moral organ Kopitarjeve ulice poklicati na pomoč pri svojem blatenju naših najvišjih nacionalnih organizacij iz zadnjih strani svoje veleugledne sotrudnike Frtaučkuga Gustlna, Kurenčkuva Nežka in pa slovitega vzgojitelja slovenske mladine — Kotičkovega strička. Odkazal jim je svojo kurzivno rubriko, kjer sedaj v potu svojega obraza obrekujejo in lažejo, da se kar bliska. Tako smo imeli priliko čitati zadnje tedne pod zaglavjem »Slovenca« »Kaj pravite« celo vrsto izmišljotin, katerim nasedajo med čitatelji »Slovenca« tudi ljudje, ki hočejo biti resni ter prodajajo dobremu slovenskemu ljudstvu kot čisto zlato celo po patriotičnih taborih te grde laži. Tako so izšle pod tem zaglavjem lažnive zgodbe in razgovori spoštovanih »Slovenčevih« dopisnikov z naprednimi ljudmi, ki so »viteško označevali udeležence mladinskega tabora s samim kmečkim poflom.«

Kdor zasleduje izrazoslovje Frtaučkuga Gustlna in Kurenčkuve Neže, ta je moral ugotoviti, da je mogel zrasti izraz »kmečki pofel« samo na zeljniku enega izmed teh dveh cenjenih »Slovenčevih« sotrudnikov. Prav tako pa vse zgodbe, ki se pojavljajo od časa do časa pod »Kaj pravite« s prav nič prikritimi napadi na organizacijo, ki je Kopitarjevi ulici tako pri srcu, kakor hudiču blagoslovljena voda. Gospode pri Katoliškem tiskovnem društvu, ki so po svojem vzvišenem duhovniškem poklicu prvi poklicani služiti resnici, pozivamo, naj v bodoče naroče svojim, ki zalagajo rubriko »Kaj pravite« ne samo z zlaganimi storijami, nego z dejstvi, imeni, kraji in časom, ko so se te storije godile. Dokler pa tega ne bodo storili, moramo žal samo pribiti, da so vse storije pod tem slovitim zaglavjem najbolj ordinarne laži in plod zelene zavisti ter grenkega spoznanja, da se jeklo med nakovalom in kladivom samo še bolj kali.

O borbi proti Židom

»Slovenčev« opoldanski privesek je zazvonil plat zvona za borbo proti Židom in mogočno vzklika »Med nami ni prostora za Jude«. Z ogorčenjem, ki mu moramo tudi mi pritrditi, pravi, »da je judovsko poslovanje za naše pojme o poslovni morali odvratno in nesprejemljivo. Judovska nevarnost se obeta tudi nam v Ljubljani. O škodljivosti in nevarnosti, ki nam jo pripravljajo Judje, ni vredno izgubljati besed. Povedati pa moramo odločno, da med nami ni prostora in mesta za tujce z judovsko krvjo, pa naj prihajajo pod katerokoli krinko.«

»Slovenskemu domu« resno svetujemo, naj se v judovski problem preveč ne vtika, ker bo sicer doživel zelo neprijetna presenečenja. Mi se sicer strinjamo z njegovim strahom pred judovsko nevarnostjo v Ljubljani, bojimo se pa le, da je ves njegov strah samo pesek v oči nepoučeni javnosti, ker le predobro vemo, kdo je v Ljubljani eden glavnih zaščitnikov Židov in judovskih privandrancev. Gospodje pri »Slovenskem domu« naj se samo ozro malo okoli sebe, pa bodo morda naleteli v svoji najbližji okolici na ljudi, ki se »ne premislijo ravno desetkrat prej, ko dopuste vsiljivemu tujcu, da se vtihotapi v Ljubljano in se zaje za dolge čase kot parazit v naše telo«, kakor tako nazorno pravijo.